

öntudatlanul, alárendelik magukat s a kiket a társadalomban vezetőknak, sugalmazóknak, demagógoknak szoktak nevezni. S e vezetők mindkét körben általában nem az értelmileg legkiválóbbakból kerülnek ki, hanem a közepes tehetségekből, akik sajátos, fokozott mértékű erkölcsi szuggesztív — erejüknel fogva ragadják magukkal társaikat s a tömeget. A rendkívüli értelmiség éppen akadályja lehet ily vezető szerep elérésének, mert egyén és tömeg között nagyobb különbségeket állapít meg, mint a mekkorák mellett a sugalmazó és sugalmazott, vezető és vezetett között nélkülözhetetlen erős rokonszeny létrejöhet. A vezető azután lehet igen jó vagy igen rossz; a végtel minősége nem tesz számot. Ha a tömeg nem tud felemelkedni a nagy értelmiség magasságáig: de érzelmeinek gazdaságánál fogva erkölcsileg felemelkedhetik és lealacsonyodhatnak, ameddig a vezető akarja. Abszolút értékű törvényeket bizonyára nem fogunk a jelzett módszerrel nyerni, de ez nem is célja a lélektannak, hanem igenis az, hogy megrajzolja a lelki tények befolyásának tipikus alakjait.

Úgy véljük, hogy az ilyenmű társadalom-lélektani jelenségek vizsgálatával való foglalkozásra erre alkalmas helyen működő pädagogusok volnának elsősorban hivatva.

*

3. Amelia Campetti: La casse di maternita e l'organizzazione sociale dell' educazione. (Rivista di Pädagogia II. 1.)

Társadalmunk csak a legújabb időben kezd foglalkozni a gyermek születéselőtti általános gondozásának szükségével. Köztudomású dolog, hogy a szülés előtti utolsó időkben nyugvást élvező anyák gyermekei erősebb, ellenállóbbak s így az élet bajainak és fáradságainak viselésére képesebbek s szellemi készségek tekintetében is előnyben vannak. A munkásnép asszonyai ezen, a jövő nemzedék szempontjából oly fontos nyugalom áldásaiban a maguk erejéből nem részesülhetnek s azért felmerült az eszme, hogy társadalmi segítséggel kell e nyugalmat lehetőségessé tenni. Így keletkezett Itáliában az anyasági pénztárak egész sora, melyek Turin, Brescia, Milano, Palermo, Firenze, Róma s más városokban a szegénysorsú szülő anyáknak vannak hivatva a kellő nyugalmat biztosítani. E társadalmi hozzájárulással működő pénztárak havi 35—55 fillér csekély díj ellenében tagjaiknak a szülés idejében másfél lirányi napi segítséget nyújtanak harminc napon keresztül. Az összeg nem nagy, de a nélkülözésekhez hozzászózott anyáknak elégséges arra, hogy maguknak viszonyaikhoz mért kényelmet biztosítsanak. A pénztárnak vannak orvosai, kiknek egyedüli feladatuk az volna, hogy a tagok álla-

potáról hivatalos jelentést tegyenek, de ezek nemes versenyvel terjesztik, ki munkásságukat az anyák ingyenes látogatására s esetleges műtétekre is s amellettt ellátják a szülőnőket a gyermeknevelésre vonatkozó gyakorlati utasításokkal is. Lehetetlen e pénztárak, illetőleg az ilyenmő gondoskodás nemzeti fontosságát fel nem ismerni. Itáliában e tekintetben valóban jó példával jár elől annál is inkább, mert e segítség általánosítását és állandósítását törvényileg is szándékozik biztosítani.

Dr. Vida Sándor.

*

Magyar Remekírók. X. sorozat. Budapest, 1906. Franklin-Társulat.

A befejezéshez közeledő gyűjteményes vállalatnak utolsóelőtti sorozata van előttünk, Deák Ferenc, Petőfi, Kármán és Berzsenyi művei s egy kötet magyar népballada.

Deák beszédeinek II. kötetét, úgy mint az I.-t, Wlassics Gyula rendezte sajtó alá. A második kötet számára azon beszédek javát válogatta össze, melyeket a haza bölcse a 61-iki második fölrirati beszéd óta tartott. Wlassics az első kötet bevezetésében megrajzolta Deáknak mint szónoknak, államférfiúnak és embernek képét, a beszédek összeválogatásával pedig az volt a célja, hogy a művelt olvasó magának Deáknak művei alapján egészítse ki a művészileg festett, de a szűkre szabott tér miatt vázlatos képet. Ezért nemcsak Deák híres politikai szónokleit és újságcikkeit válogatta ki, hanem fölvette azokat a kisebb beszédeket is, melyek a nagy államférfiút az élet mindennapi viszonyai között, bizalmas körben mutatják be s így nemes jellemének rejtettebb vonásaiba vetnek világot.

Petőfi Sándor műveinek III. és IV. kötetébe Badios Ferenc az elbeszélő költeményeket, a fiatalkori kísérleteket és a költő által gyűjteményeiből kihagyott verseket (III.), valamint Petőfi jelentősebb prózai műveit (IV.) gyűjtötte. Mind a két kötet elé igen tartalmas bevezetést írt a szerkesztő. Különösen azokra a tanulságos fejtegetésekre utalnak, amelyekben Badios egyfelől Petőfi epikájának kapcsolatát mutatja ki életének változatos fordulataival, másfelől fölmutatja azokat a forrásokat, melyekből a költő műveinek anyagát vagy egyes mozzanatait merítette.

Kármán József műveiből hármat és Berzsenyi Dániel költeményeit Heinrich Gusztáv foglalta egy kötetbe. Hogy e két egymással a legcsekélyebb rokonságban vagy kapcsolatban sem álló költő művei egymáshoz fűzve jelennek meg, annak egyetlen magyarázata a technikai célszerűség: Berzsenyi prózai művei valóban nem tartoznak irodalmunk remekei közé s a költemények egymagukban nem adtak